

MISIJA ZAVEZNIKOV SODILA JAPONCE

Pravniki bodo začeli še pred božičem. Japonska vlada bo morala najbrže sama kaznovati svoje vojne zločince.

18. sept. — Zavezniki bodo postavili odbor sodnikov, ki bodo sodili japonske vojne zločince. Z obravnavo najbrže začeli še pred božičem. Japonski premirnik rekel, da dela gen. MacArthur za japonsko vlado na področju, po katerem bo dana naloga japonski vladi, da sama kaznuje svoje vojne zločince.

Gen. MacArthur je stricnik cesarja, ki je japonski vojni svet, da bo japonska vlada sama imenovala komisijo, ki bo položila odgovornost, ki so odgovorni za vojne zločince.

Gen. MacArthurja še vedno sodnik, toda ne bo poenoten zastopnik vsa država. Gen. MacArthur je bil najbrže imenovan generalni zvezni pravnik Biddle.

Sodniki se vrste dokazi o nečloveški brutalnosti nacijev za jetniki

Nemčija. — Pred obravnavo sodnikov je že obravnavana proti Jožetu in 47 njegovim vojakom in ženskam. Nemški mučili in povzročili 4.000.000 jetnikov. Pričelo se je bilo v neki taborišču. Bila zgrajena za 17.000 bolnikov. Evidenco brutalnega mučenja jetnikov bo vodila komisija, ki bo preiskovala smrti.

Je bil včeraj vojnim tajnikom

Predsednik imenoval vojnega tajnika P. Pattersona. Henry L. Stimson, praznovan 78-letnosti, je odstopil od svojega položaja. Je bil republikanec, predsednik Roosevelta je republikanec. Patterson je vojni tajnik od 1940.

GROBOVI

Barack. — Poljski vojni svet je umrl v vojni. Lawrence je bil 54 let, stanuje na 176. St. Tukaj zahteva Edwarda SOM. Turek v Paw. Pogreb bo v peči. Pogreb bo v peči. Pogreb bo v peči. Pogreb bo v peči.

Vremenska postaja za severni tečaj

Washington. — Senatni trgovinski odsek je odobril predlog, da se ustanovi v arktičnih krajih vremenska postaja v sporazumu z vladami drugih držav.

Preveč je nastrelil veveric

Zanesville, O. — Howard Corbin je plačal \$150 kazni, ker je imel v svoji posesti 18 veveric prvi dan lova na "zverjad." Dovoljeno število je 4.

Gradbena kontrola bo dvignjena 15. oktobra poročila vlada

Washington. — S 15. oktobrom bodo dvignjene vse restrikcije, ki so bile postavljene v času vojne za zgradbo stanovanjskih hiš, uradov, hotelov in drugih poslopij. Istočasno je objubil urad za vojno produkcijo, da bo kolikor mogoče najbolj pohitel za dobavo gradbenega materiala, da bo šla gradbena industrija lahko naprej.

Chester Bowles, načelnik OPA, je šel pa pred senat ter mu toplo priporočal, naj postavi določeno ceno za nove hiše. OPA ima kontrolno nad gradbenim materialom, ne pa kontrole nad ceno zgrajene hiše. Bowles trdi, da je tukaj kongres poklican, da prepreči previsoke cene novim hišam.

Shirley Temple se bo zdaj poročila

Glendale, Kal. — Bankir George Temple je šel s svojo 17 letno hčerko Shirley in 24 letnim vojakom John G. Agarjem po poročno licenco za mladi par. Oče je moral biti zraven, ker je nevesta mladoletna. Shirley Temple je filmska igralka, ki je znana po vsem svetu iz svojih mladinskih vlog v filmu.

Lorain bo praznovan dan zmage

Lorain, O. — Loraini okraj bo praznovan dan zmage na 29. in 30. septembra. Slavnosti se bo udeležil tudi admiral Ernest King, vrhovni poveljnik ameriške bojne mornarice, ki je rodom iz Loraina.

Bogoslovje slovenskih beguncev v Italiji

Dr. Alojzij Odar, vseučilišni profesor iz Ljubljane, je organiziral bogoslovno učilišče za slovenske bogoslovce-begunce v Italiji. Naselili so se v samostanu benediktincev v Praglia zraven Abano, ne daleč od Padove.

Večina ljubljanskih bogoslovcev, ki so študirali na ljubljanski teološki fakulteti, je zbežalo pred komunističnim divjanjem, ki je zajelo Slovenijo. 39 bogoslovcev so žalibog kasneje brutalni Angleži izročili Titovim partizanom skupaj z drugimi 12.000 fanti. Po vsej verjetnosti je večina teh padla kot žrtev partizanskega terorizma. Ostali so sedaj zbrani v gori imenovanem kraju in so tam začeli znova s študiranjem.

Dobivajo nekaj podpore od Vatikana, ki je tudi posredoval za prostor, potrebovali pa bodo mladi fantje mnogo podpore od drugih, če hočejo dokončati svoje študije. Zbežali so, ne da bi mogli nesti seboj kaj drugega razen kar so trenutno imeli na sebi. Manjka jim torej obleke, knjig itd. Tem bo morala nova Liga slov. katol. v Ameriki prihiti nemudoma na pomoč.

Med begunci bogoslovci je 17 novomašnikov. Silno značilno je, da je med duhovniki, ki so morali bežati iz domovine pred komunisti 97 duhovnikov, ki so morali poprej bežati pred Nemci. In sedaj te žrtve dveh totalitarnih režimov še zmerjajo z izdajalci. Delajo to ljudje, ki se jim je celo vojsko dobro godilo in ne vedo, kaj je trpljenje beguncev, ki so izgubili radi svojega prepričanja vse, tudi domovino.

RACIONIRANJE HRANE BO MORDA POTREBNO DLJE

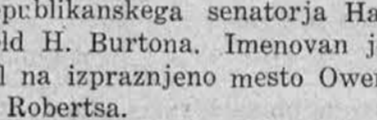
Predsednik Truman pravi, da bomo morali mi tukaj varčevati z živili, če bomo hoteli rešiti Evropo pred lakoto.

Washington. — Predsednik Truman pripoveduje ameriškemu narodu, da bo moral morda potrpeti z racioniranjem nekaterih živil še več mesecev z namenom, da se pomaga lačnim ljudem onstran morja. Nemogoče tudi ni, je rekel predsednik, da bo treba nekatera živila, ki so bila že vzeta iz racioniranja, zopet deti v odmerke.

Mr. Truman je spomnil ameriški narod, da je svečano objubil na konferenci velikih treh, da bo ta dežela preskrbela živež in druge potrebščine razdejanim deželam in to do skrajnosti svojih moči. "To obljubo, ki je bila narajena tako, našim zaveznikom, kot našemu narodu, je treba držati," je rekel predsednik. Poljedelski tajnik Anderson je pa obljubil, da bo za ameriško prebivalstvo nekaj več mesa in sicer v razmerju 140 funtov na osebo na leto. Pomladi in čez poletje ga je bilo komaj 115 funtov na osebo.

Gotovo še ni, če bo drug mesec odpravljeno racioniranje mesa, kot se je pred nekaj dnevi obljubovalo. Vse zavisi od tega, koliko mesa bomo poslali v Evropo. Sladkor bo racioniran še v letu 1946, je rekel Mr. Anderson, toda zabela, sirovo maslo, margarin in mast bodo pa najbrže iz racioniranja do 1. januarja 1946.

Novi član najvišje sodnije

Harold H. Burton

Washington. — Predsednik Truman je včeraj popoldne naznanil, da je imenoval kot člana najvišjega sodišča Zed. držav republikanskega senatorja Harold H. Burtona. Imenovan je bil na izpraznjeno mesto Owen J. Robertsa. Mr. Burton je star 57 let in je bil trikrat izvoljen županom v Clevelandu, O. Burton je liberalnega mišljenja in ne bo potegnil z radikalnimi novimi dealerji pri najvišji sodnji, ampak z zmernimi sodniki, kot so Stone, Reed in Jackson.

Burton služi prvi termin v senatu in si je v tem času pridobil toliko prijateljev, da bo njegovo imenovanje brez ugovora potrjeno. Guverner Lausche mora zdaj imenovati v senat namestnika Mr. Burtonu. Govori se, da bo imenoval James M. Cox-a, bivšega guvernerja iz Dayton, ki je bil leta 1920 kandidat demokratske stranke za predsednika. Guverner Lausche pa tudi lahko napravi tako, da odstopi svoje mesto podguvernerju, nakar bi ta imenoval Lauscheta v senat na Burtonovo mesto. Toda njegovi prijatelji trdijo, da tega ne bo storil.

Republika Bolivija je odpravila cenzuro

La Paz, Bolvija. — Vlada je odpravila vso cenzuro, ki je bila vpeljana za časa druge svetovne vojne.

V BERLINU ŽE PRIPRAVLJAJO GROBOVE, KER PRIČAKUJEJO MNOGO SMRTI

Berlin. — V Berlinu so že organizirani pod okupacijsko oblastjo oddelki grobokopov, ki bodo pripravili grobove, predno zemlja zamrzne. Pričakujejo namreč na zimo mnogo smrtnih slučajev, nekaj od boleznih, nekaj od lakote in pa samomore. V zoni, ki je pod angleško oblastjo so jim že povedali, da mrličev ne bodo sežigali, ker ni kuriva in ne pokopavali v krstah, ker ni lesa. Zagrebli jih bodo kar v skupne grobove. Na pokopališča zdaj vozijo tisoče mrličev, ki so jih izkopali iz plitkih grobov po parkih in vrtovih, zakopanih tudi ob času obleganja mesta. Število smrtnih slučajev v Berlinu je zdaj 61 na 1000, kar je petkrat več kot pred vojno.

Razne drobne novice iz Clevelanda in pa te okolice

Poroka. — V soboto 22. sept. se postaja poročila v cerkvi sv. Vida ob desetih Joseph Wolf iz 5204 St. Clair Ave. in Yolanda Seman iz 1357 E. 52 St. Poročna slavnost bo zvečer ob osmih v Hrvatskem narodnem domu na St. Clair Ave.

Na državni kolegij. — Olga Jansa, hčerka poznane družine Mr. in Mrs. Anton Jansa iz 1297 E. 55 St., odide 26. sept. v Kent State kolegij, Kent, O. Tam bo posečala tečaj za fizično izobrazbo in glasbo. Želimo ji najboljši uspeh.

Važna seja nocoj. — Veselični odbor Honor Roll Boys ima nocoj ob 7:30 važno sejo v SDD na Waterloo Rd.

Vrnite odrezke. — Vsi tajniki društev, ki imate listke za prireditve fantov vojakov v ameriški armadi, ste prošeni, da jih vrnite tajnici na 15614 Huntmere Ave. še ta teden, prodane ali neprodane. V nedeljo se bo že dvignilo dobitke.

Borštarnji imajo sejo. — V petek 21. sept. zvečer bo glavna ali letna seja društva Dvor Baraga št. 1317 COF in sicer v sobi št. 2 nove šole sv. Vida. Volitev odbora bo na dnevnem redu. Prosi se številne udeležbe. Zlasti naj pridejo člani, ki se še niso zglasili za dividendno.

Dvanajsta obletnica. — V četrtek ob 8:15 bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pokojnega Johna Widervol v spomin 12. obletnice njegove smrti.

Prva obletnica. — V petek ob 7:30 bo darovana v cerkvi Marije Vnebovzete maša za pokojnega Pvt. Rudy Korena v spomin prve obletnice njegove smrti.

Vrnitev s počitnic. — Mr. in Mrs. Jos. Planinšek, 16210 Huntmere Ave., sta se vrnila z dvotedenskih počitnic na Eveleth, Minn., katere sta prebila pri starših od Mrs. Planinšek, Mr. in Mrs. John Debelak. Starša sta zdaj oba na vladni pokojnini (social security). Mr. Debelak je bil uslužbenec polnih 32 let pri Oliver Mining Co., kot električar. Oba zelo rada prebirata Ameriško Domovino, ki prinaša zanimive novice, pa, seveda, Jankotovo kolono.

Naj pokličejo. — Ona stranka iz Bonna Ave., ki ima v najem stanovanje, je prošena, naj še enkrat pokliče Henderson 1748 zaradi natančnega naslova njih stanovanja.

Osemnajsta obletnica. — V petek ob šestih bo darovana v cerkvi sv. Lovrenca maša za pokojnega Dominika Perko v spomin 18. obletnice njegove smrti.

Zalostna vest od doma. — Joe Birk in Mrs. Milka Filipič sta prejela s posredovanjem Kollandrove firme iz Ljubljane žalostno vest, da je umrl njiju oče Joe Birk, ki je mnogo let vodil gostilniško obrt v Clevelandu. Nazadnje je imel dobro idočo gostilno v Kamniku, Majstrova cesta 15. Kdaj in kako je umrl, pa poročilo ne pove.

Razne vesti od naših borcev v službi Strica Sama

Mr. in Mrs. John Rogell iz 1011 E. 64. St. sta prejela od mornariškega oddelka žalostno vest, da je njun sin Henry T. Rogell, F 1/C, ki je bil prej poročan med pogrešanimi, izgubil svoje življenje na križarki Indianapolis, ki se je pogreznila 30. julija 1945.

Doma zasušča soprogo Stello, 2 leti starega sinčka Richarda, starše, brata Pvt. Johna v Nemčiji in tri sestre. Naše iskreno sožalje prizadetim nad izgubo dragega sina, soproga, brata in očeta, ki je našel svoj mrzli grob tam na daljnem Pacifiku.

Liet. Matt. Beljan, sin Mr. in Mrs. Mathew Beljan iz 5421 Stanard Ave., ki se je nahajal v službi Strica Sama 32 mesecev pri zdravstvenem oddelku, je dobil časten odpust in se nahaja pri svoji soprogi Jean in 17 mesecev stari hčerki Marcia na 6401 Varian Ave. Zdjaj bo nadaljeval v svoji profesiji kot zobozdravnik in sicer v prostorih sedaj pokojnega dr. Mallya v S. N. D. na St. Clair Ave. Želimo mu mnogo uspeha.

Mornar Andrew F. Zakrajšek, ki se nahaja nekje na Pacifiku, bi rad videl, da bi se ga prijatelji spomnili s kako kartico. Tukaj je njegov najnovejši naslov: Andrew F. Zakrajšek, S 1/C 2860738 Navy 3964 Box 16 c/o F. P. O. San Francisco, Calif.

Frank L. Gerchar, 1132 E. 71. St. je bil častno odpuščen iz armade in vodi zdaj mesnico na istem naslovu. Želimo mu dober uspeh.

Edward Markel, sin Johna in Mary Markel iz 15807 Trafalgar Ave. bo odšel v pondeljek 24. septembra k vojakom Strica Sama. Bil je nad 6 let priden raznašalec Ameriške Domovine. Želimo pridnemu fantu vso srečo in pa zdrav povratek.

Pfc. Harold W. Sirk, sin Mrs. Mary Klun iz 24331 Glenbrook Blvd., Euclid, O. je bil častno odpuščen iz armade z 125 točkami. V armadi je bil od 24. nov. 1941. Udeležil se je bojev s 1. divizijo v Afriki, Siciliji, Normandiji, severni Franciji, Porenju in v centralni Evropi. Na 17. nov. 1944 je bil ranjen v Nemčiji. Vsega skupaj je prejel 6 odlikovanj in sicer za vzorno obnašanje, višnjevoga srca, bronasto zvezdnato, ameriško službeno, službeno svetinjno z 8 bronastimi zvezdami ter odlikovanje za boje po Evropi in Afriki.

William A. Stusek, sin poznanih Mr. in Mrs. Anton Stusek iz 950 Grand Blvd, Euclid, O. je bil častno odpuščen iz ameriške mornarice po 4 letih službe. Služil je na rušilcu in je z njim doživel mnogo hudih bojev, tako pri Afriki in Siciliji, kot tudi na Japonskem.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEC, Editor)

117 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland, po pošti, četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po razmatalih: Celo leto \$6.50, pol leta \$3.50, četrt leta \$2.00.
Posamezna številka 3 centa

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, \$6.50 per year. Cleveland, by mail, \$7.50 per year.
U. S. and Canada, \$3.50 for 6 months. Cleveland, by mail, \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada, \$2.00 for 3 months. Cleveland, by mail, \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by Carrier, \$6.50 per year; \$3.50 for 6 months, \$2.00 for 3 months.
Single copies 3 cents.

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

NO. 218 Wed., Sept. 19, 1945

Kako je s Kuhljevim priseganjem?

Zadnje soboto smo brali v A. D., kako so komunisti pobijali razorožene domobrance. Med njimi je bil duhovnik Kunstelj, ki je nesrečne fante blagoslovljal in jim dajal zadnjikrat odvezo. Pa so mu partizani odsekali zato roke pri kolcolu. On pa je z ostanki rok naprej delil poslednjo versko tolažbo. Na to so ga zgrabili in vrgli živega v skupni grob, nanj pa nametali mrličev.

Vedno bolj jasno je: Dva svetova — vera in nevera — sta udarila v starem kraju drug ob drugega. Kaplan gre s fanti, ki so se borili proti komunizmu in umira z njimi vršeč svojo dolžnost do zadnjega trenutka. Veruje, zato blagoslovlja, daje odvezo. Oni drugi — komunistični partizani — sovražijo, divjajo, more, iščejo živalskega maščevanja.

Začetnik krščanstva je napovedal ta boj. Povedal je svojim učencem z vsa določnostjo: Iz shodnic vas bodo metali radi mene. Iz shodnic so metali one, ki so jih izobčili iz narodnega občestva. Zato pomeni Jezusova beseda učencem dejansko: Za izdajalce vas bodo proglasili! — Ta zgodba se je ponavljala skozi stoletja. Kdor se je uprl brezbožnim oblastnikom, je umiral zasramovan kot izdajalec. To je pesem od dni prvih kristjanov, ki jim je bilo krščanstvo več kot zapoved, da darujejo cesarju, pa do Tomaža Moora, ki ga je dal Henrik osmi obglaviti na Tower Hill-u sredi Londona, ker se ni uklonil njegovi krivični želji, pa do meksikanskih mučencev, ki jim je bil Kristus Kralj več kot nepravičen ukaz tirana. Danes se ta zgodba uresničuje na Slovenskem. Kar ni z diktatorjem Titom, je proglašeno za izdajalsko, kdor se upira komunističnemu partizanstvu in njegovemu krivičnemu nasilstvu je kot izobčenec. Boj med vero in nevero je dobil v Sloveniji najtežje oblike. Redko kdaj je sovražnik krščanstva toliko zmerjal kristjane z "izdajalci," kot to dela danes v starem kraju.

S posebno ljutostjo so se zagnali proti škofu Rožmanu. Dan za dnem so ponavljali tudi ameriški častilci Tita, da je Rožman izdajalec. Na čelu ameriških Titovih malikovalcev je marširal preljubi tajnik SANSa Mirko Kuhljevi. Tej partizanski veličini je bila posebno pri srcu zaprisega domobrancev. Mirko je oznanjal svetu, da jih je Rožman za prisrgec in izvršil po partizanski veri zločin veleizdaje. Kot norec s fiksnio idejo je slavni Kuhljevi gozil in ponavljal tako, da je nazadnje sam verjel in za njim verniki "naprednih" listov. To zapriseganje torej res lahko imenujemo Kuhljevo zapriseganje.

Sedaj je izšlo poročilo Titove državne komisije o Rožmanovih "zločinih" in glejte med "zločini" ni Kuhljevega zapriseganja. Tu v Ameriki se tajnik SANSa trudi, da bi svetu dopovedal, kaj je škofov največji greh, tam pa ta komisija na to pozabi. Tu gonili — tam pozabili. Ali je to partizanska hvaležnost Mirkotu, ki se v potu svojega obraza muči, kako bi zmetal dovolj blata na ljubljanskega škofa?

Z Mirkotovim škofovskim priseganjem torej ni nič. Celotista Titova komisija se na to ne spomni. Zgodilo se je kot s Kristusom pred Kafajezem: Priče se ne vjemajo. Mi pa ne bomo tako hitro pozabili, da so celo nekateri katoličani radi tistega zapriseganja Kuhljevega delali škofu krivico. Vedno je nekaj starih kostrunov, ki mislijo, da je bolj moderno verjeti sovražnikom kot domačemu človeku. Kdo so ti, že sami vedo.

Pa vendar poročilo je tu, poročilo same državne komisije Titove Jugoslavije "za ugotovitev zločinov okupatorjev in njih pomagačev." Poglejmo mirno, kaj ta slavna komisija komunistov očita katoliškemu škofu. Prvi greh je, da neka italijanska spomenica med drugim poroča, kaj da se je bajje govorilo v škofovski palači proti komunistom. Drugi greh je, da spet poroča italijanski komisar, da je na čelu bele garde škof. — Torej dve poročili sovražnika Slovencev, iz katerih ne more nihče dognati, kaj drži in kaj je samo čenča, naj bi naenkrat izpričali krivdo škofovo. To naj bi bil naenkrat "dokaz." Pred katerim sodiščem bi tako dokazovanje držalo?

Pridejo še hušji grehi. Dva škofova pastirska lista sta pozivala ljudi, naj se branijo pred partizani. To tudi drži. Vprašujemo se samo, ali bi radi kaj takega obdolžili kakega škofa v deželi, kjer je res verska svoboda in sme imeti vsakdo, tudi škof, svoje mnenje o komunizmu. Prav s to točko poročila je podan najboljši dokaz, da v Jugoslaviji ni niti sence verske svobode. Škofa preganjajo, ker je proti partizanom. To je tisti greh. To je njegov zločin po partizanskem mišljenju. Vprašujemo se, ali je res kak greh proti Jugoslaviji, proti državi, če je kdo proti partizanom? Ali so partizani Jugoslavija ali država? Kdo jih je postavil, da sodijo druge? Ali je delal škof z nastopom proti partizanskim komunistom proti kaki oblasti? Morda proti partizanski. Pa se niti Kuhljevemu Mirkotu ne bo sanjalo, da je bila taka partizanska oblast, ki je na primer obsojala slovenske fante v Kočevju, kaka postavna, legitimna oblast. Ali je škof storil s tem kaj za Nemce, za okupatorje? Ali je rekel kje eno samo besedo zanje? Nikjer!

Odgovorite vi ameriški partizani, odgovorite resno, ali je res zločin že to, da je kdo proti komunistom, tili je to res nekaj, kar je po mednarodnem pravu zločin? Prebrali smo določila mednarodne komisije za presojo vojnih zločinov. Tam ne najdete niti ene stvari, po kateri bi kdo mogel

obtožiti škofa Rožmana! Če jo kdo najde, naj se dvigne in pove.

Še en greh ima škof Rožman po tistem poročilu Titove komisije. Menda je prisostoval 30. januarja letos pri defiliranju domobrancev skupaj z generalom Rosenerjem. Mogoče, da je. Toda sama prisotnost menda še ni nikak zločin. Morda bo kdo rekel, da to ni bilo potrebno. Lahko se to reče. Ali pa ve kdo, če ne bi škofiji in Slovincem več škodovalo, če bi se škof ne udeležil?

To so tedaj "zločini" škofa Rožmana kot jih je našla Titova komisija. Upajmo, da Kuhlja ne zadene kap, vsaj ne na možgane, ker je komisija pozabila na njegovo priseganje maja meseca 1944, s katerim je revež celo leto vlekkel SANSove vernike za nos.

Vemo pa prav dobro, da bi bil škof Rožman obsojen, če bi prišel pred "ljudsko" sodišče svojih sovražnikov partizanov. Obsojen bi bil kot je bilo obsojenih toliko in toliko drugih, ki niso zakrivali ničesar drugega kot da so z vso dolednostjo odklanjali sodelovanje s komunizmom. Pri teh obsojnih se ni vpraševalo po resničnem zločinu, to je po dejanju, ki je proti pravemu redu, ampak samo po tem, ali si bil res proti partizanom. To je kot pri tistih ljudskih sodiščih, ki linčajo zamorce, ne da bi dognali, če je bil res on tisti, ki je napravil krivico. Kakšna so ta ljudska sodišča pove najbolj slučaj državnega pravdnika dr. Dostala, ki se je kot smo brali, ustrelil, ko je videl, kakšno pravico deli komedija z ljudskimi sodišči.

To je boj dveh svetov. Eden od njih — komunizem — ne vprašuje po pravici, utemeljeni na božjih in naravnih postavah. Temu je vse sila — moč. Cilj njegovih sodišč ni pravica, ampak maščevanje. S terorizmom hoče ustrašovati ljudstvo, da bi si nihče ne upal ganiti proti njih nasilju in izvajanju komunističnega programa. Drugi-verniki del naroda trpi in prenaša krivice v zavesti, da je končna zmaga zagotovljena tistim, ki vzdrže v trpljenju. Ob tej delitvi tudi ameriški Slovenci ne bodo mogli sedeti na dveh stoli. Zmaga pravice v starem kraju ne bo nič kasnejša, če SANS še toliko obrekuje z izrazom "izdajalci" po zgledu vseh sovražnikov krščanstva.

Odpr srce, odpr roke. . .

"Ali je komunizem resnično nasproten veri?"

Na gornje vprašanje odgovarja Amerikanski Slovenec takole:

"Da! Vera v Boga zagovarja in brani pravice človeka, komunizem pa te pravice odreja in taji.

"Dalje uči komunizem človeka nemoralnosti. Tajni nesmrtnost duše in odgovornost pred Bogom v večnosti.

"Diktaturi proletariata je potrebno, da izgine vsaka vera iz človekovega srca. Kaj višjega nad seboj ne sme priznati, kakor je oblast države. Tudi poslušati in ubogati nima kake druge oblasti, razen države.

"Lenin je izjavil: Za vsakim znamenjem Kristusa ni videti drugega kakor brutalne geste kapitalizma.

"Lunačarski, komisar za ljudsko vzgojo, je poudaril: Mi sovražimo krščanstvo in kristjane. Tudi najboljše med njimi mramro smatramo za naše najslabše sovražnike.

"Jaroslavski je pa zapisal: Samo oportunisti morejo verjeti, da so ljudje lahko verni in obenem komunisti."

To je sicer vse že stara roba, pa je čisto prav, da se spet na novo pove. Zelo prav je, da se na te reči spet spomnimo v naših dneh, ko je toliko slovenskih katoličanov prišlo med žrtve komunizma. Pa jim mnogi to še privoščijo in pravijo: Zakaj so pa nasprotovali Osvobodilni Fronti. . . ?

Kaj je Osvobodilna Fronta, o tem menda zdaj nihče več ne dvomi, razen če je namenoma slep. Nič drugega ko gol in surov komunizem! Boris Kidrič je povedal slovenskim duhovnikom, da je bil vstop v Osvobodilno Fronto vsem slovenskim katoličanom odprt, tudi duhovnikom in samemu škofu Rožmanu. To verjamemo. Odprt jim je bil pod pogojem, da bi postali komunisti ali bi vsaj tih sprejeli vse komunistične prakse, kakor je očitno storil duhovnik Mikuž. Ako bi tega ne naredili, bi jih Osvobodilna Fronta kmalu likvidirala, kakor je likvidirala tisoče drugih.

Ali pa so mogli postati komunisti ali vsaj tih sprejeti vse komunistično nemoralno in neupravičeno početje? Pa čitajmo dalje, kaj pravi o tem Amerikanski Slovenec:

"Komunističnega naziranja o

življenju noben kristjan ne more odobravati, še manj sprejeti, če hoče ostati pri svojem krščanskem naziranju o življenju. . . ker komunizem je na vsej fronti brezbožnih smrtnih sovražnik krščanstva."

Ko je torej škof Rožman spoznal, da je Osvobodilna Fronta komunistična revolucija, je storil samo svojo dolžnost, ko je izdal pastirski list o brezbožnem komunizmu. Duhovniki, ki so se ravnali po Rožmanovem pastirskem listu, so storili samo svojo dolžnost. Enako vsi svetni slovenski katoličani. Zakaj za božjo voljo jih zdaj celo nekateri katoličani zmerjajo z "izdajalci"? Ne izdajalci — mučniki svoje krščanske ideje so! Tako oni, ki v domovini trpijo preganjanje in umirajo v stranskih mukah, kakor tudi tisti, ki so radi svojega nasprotovanja komunizmu postali brezdomci.

Kar se jim še drugega očita, je prišlo samo od sebe, ker so jih komunisti namenoma spravili v tak položaj, da bi imeli zoper nje umetno napravljeno pretvezo, češ, da so pakirali s sovražniki slovenskega naroda. To je bilo že dostikrat poudarjeno v nekem najnovjšem pismu, ki ga je poslal sem čez dr. Jože Basaj, je pa to na novo potrjeno.

Vi vsi, ki te reči spoznavate in jih priznavate—vi vsi, ki se zavedate, da slovenski katoličani niso mogli iti s komunistično Osvobodilno Fronto — ste že člani LIGE KATOLIŠKIH SLOVENCEV V AMERIKI. Vsakdo, ki pomaga, da pride svet do tega spoznanja, je dober agitator za LIGO. Čeprav s samo tako agitacijo ne moremo rešiti trepih katoličanov v domovini iz rok njihovih preganjalcev, jih vsaj ne bomo zmerjali z "izdajalci." In onim, ki so se umaknili v tujino pred komunizmom, samo s tako agitacijo ne bomo olajšali življenja. Vendar jim bo lažje pri srcu, ako vedo, da jih ne prištevamo zločincem. Lažje jim bo, če to vedo, kakor bi jim bilo, ako bi brali oni dopis v Amerikanskem Slovincu, ki ga je poslala Ana Žitko iz Kanade in jih je ozmerjala, češ, da "nimajo čiste vesti."

LIGA KATOLIŠKIH SLOVENCEV seveda ne želi ostati samo pri tem, da našim ubogim beguncem skuša vrniti dobro ime. To je sicer že veliko,

vse pa še davno ni. Skuša jim tudi pomagati, da si ohranijo življenje in versko prepričanje in narodnost. O tem ste že veliko brali in boste še, če Bog da. Glavno pa je, da LIGO tudi podpirate in ji pridno pošiljate svoje DAROVE. Ameriška Domovina večkrat sporoča, koliko nadaljnjih darov je prišlo. Čast njej in vam, ki darujete! Toda kaj mislite, ali bi se ne dalo narediti v tem pogledu še mnogo mnogo več?

Ko ima komunizem v resnici tako stališče do vere, kakor je to dobro povedal Amerikanski Slovenec, ali ni potem čudno, zakaj se danes sovjetski komunistični mogotci toliko zavzemajo za ujedinjenje vseh pripadnikov izlama ali "turške vere," kakor smo včasih rekli? In za ujedinjenje vseh pripadnikov pravoslavja?

List COMMONWEAL je dovolj znan kot prijazen Rusiji, do neke meje celo samih Sovjetov. Ta list je imel pred kratkim dolg članek o razmerju med Rusijo in Turčijo. Spisal ga je vseučiliški profesor Aleksander Baird. V tem članku čitamo:

"Do zadnjega časa je bilo samo nekaj znamenj, ki so kazala, kako imperialistično nastopa Rusija na Srednjem Vzhodu. Eden teh znakov je prišel na dan leta 1944, ko se je začelo ujedinjevanje osmih pravoslavskih patriarhatov pod vodstvom ruske pravoslavne cerkve, ki jo kontrolirajo Sovjeti. Podobno akcijo je podvzela sovjetska vlada s tem, da je začela z reorganizacijo in ojačenjem mohamedanskih središč. To je storila zato, da bi se širila sovjetska propaganda potom mohamedanstva. Ni bilo dolgo, pa je bilo po vsem Srednjem Vzhodu polno mohamedanskih organizacij, ki so delale zgolj sovjetsko propagando. Bilo je prvič v sovjetski zgodovini, da je moskovska vlada dovolila skrbno odbranim pravoslavnim državljanom obiskati božji grob v Jeruzalemu in nekaterim mohamedancem, da so šli na božjo pot v Meko. To se pravi, da so potovali po vsem Srednjem Vzhodu in skozi Egipt kot sovjetski propagandisti."

Tako zelo se torej ruski komunistični mogotci naenkrat zanimajo za vero, naj bo že za te ali one vrste, čeprav še vedno živo verjamejo, da je vsaka vera "opij za ljudstvo." Zakaj in čemu?

Sicer pa tudi drugod znajo ti tači lepo govoriti o veri. Morda ste brali, kako je celo sam Kidrič trdil, da nova jugoslovanska vlada nima nič zoper vero, niti zoper katoliško ne! Ali je Kidrič nehal biti komunist, ali je Amerikanski Slovenec narobe povedal, ko je razložil komunistično naziranje glede vere — ali kaj je narobe?

Nič ni narobe, vse je v skladu s komunistično taktiko! Komunizmu pride vse prav, samo da služi njegovi stvari. Kadar ne gre gladko s samim odkritim komunizmom, je treba vpreči v propagando vse, kar je pri roki. Če bi zmanjkalo drugega, bi komunist celo sama sveta nebesa vpregel v svojo propagando, ako bi služilo namenu.

Dandanes je komunistom zmanjkalo "slovanskih bratov," da bi s pomočjo teh silil naprej v svet. Te ima že v svoji malhi — vsaj tako si domišlja. Na Srednji Vzhod ne more riniti pod geslom "slovanskega združenja," zakaj tam žive Turki, Kurdi, Kabardi, Kavkazijci, Karapapaki in drugi. Zato je treba mednje z geslom "združenja mohamedanstva."

Tudi v Mandžuriji in Koreji ne more pod geslom "ujedinjenega slovanstva." Tam bo tudi treba kaj čisto drugega "združiti." Zanimivo se sliši o Koreji tole: Amerikanci so za nekaj časa pustili tam na obla-

Če verjamete ali pa ne

"Ko je odšumela Micka v kuhinjo, se je v sobi toliko prevredilo, da smo mogli mi možaki začeti s pametnim pogovorom," je nadaljeval Herblan svojo po-

vest. "Kaj je bil dež, da vedrilo?" si nisem mogel gati, da ne bi stegnilo radovednega jezika. "Kakšen dež, nekaj vedrilo, ali niste?" pri tem, kar sem govoril, na ušesa. "Tisto so samo pravi. Saj imamo radno reči, da bomo pa sejemo le seme. Če sem pa rekel, da sem mislil, da dati, da človek ne nosi in iskati tam, stih nerodnih letih, okrog kakšna kikirita svet pelja in nič. "Stric Herblanovo so nerodna leta" rad vedel, ki nisem koli tako radoveden ni.

Ruski predavatelj iz Washingtona, zastopnik Sovjetov, je oni dan neke povedal, da šteje Sovjetija 190 milijonov ljudi, pa je med njimi le sto milijonov Slovanov. To drži.

Da bo pa Sovjetija še bolj "slovanska država" kot je že, je seveda treba dobiti pod oblast še nekaj desetlin milijonov oz vzhodnem Sredozemlju.

Ko so male baltičke države izginile, je ta ali oni preveč vesten, zraven tega pa morda še "fanatičen in histeričen" človek dejal, da to ni ravno potrebno za "ujedinjenje slovanstva." Zdaj so baltičke države srečno prebavljene, pozabljene in pokopane. Zdaj ima delo za "ujedinjenje slovanstva" čisto nove naloge. Vse kaže, da slovanstvo ne bo nikoli "ujedinjeno," dokler ne bo imel vsega sveta pod peto — brezbožni komunizem. Kaj to pomeni, ste lahko brali v Amerikanskem Slovincu, ki je dobro opisal in razložil, kaj je komunizem in kako dela. . .

Mesečnik THE LAMP piše ta mesec, da je Tito poslal v Sovjetijo 20,000 mladih Jugoslovancev v moskovsko komunistično šolo. Mnogo jih je bajje poslal celo zoper voljo njihovih staršev. Kako dolgo se bodo tam "šolali," seveda THE LAMP ne ve. Pač ve Tito.

Isti mesečnik piše, da na Češkem mobilizirajo v "narodno vojsko" 15 in 16 letne fante. Češka vlada izjavlja, da se bo njihova "narodna vojska" vezbala enako kot sovjetska in se vojskovala z ramo ob rami z njo. Zoper koga in kdaj? Odgovor je: Rusija in Češkoslovaška v resnici ne mislita na vojno, ampak za to gre, da pridejo fantje zgodaj do komunistične vzgoje, ki jo je v sovjetsko-češki vojski dobršna mera. . .

Tole je star nauk, pa ga neki učitelj na novo in prav poceeni prodaja: Kadar ti kdo ne piše po volji, pa ne znaš povedati, kaj je narobe v njegovem pisanju, stopi predenj in se potrkaj na prsi. Zraven pa reci: Ti si bil še v povojih, ko sem jaz že politiziral. Potem navzi še nekaj o fanatizmu in histeriji, pa si zmagal nad njim in mu ovrgel do konca vse njegovo pisanje! Zelo čeden nauk in strašno poceni! — Zaplot.

Razne novice iz La Salle

La Salle, Ill. — Ker že čitamo novice iz raznih slovenskih naselbin, bom pa še jaz malo poročal, kaj je kaj novega v La Salle. Tudi pri nas smo imeli malo domaćega "štrajka," a je bil kmalu zravnčan. Zastavkali so bili delavci v tovarni, kjer delajo različne ure.

Dne 9. septembra zjutraj je pričelo goreti poslopje, v katerem je bila grocerija in mesnica in ki je last Mr. Joe Gregoricha. Ogenj je napravil za \$10,000 škodo.

V začetku septembra so nas obiskali rojaki iz Clevelanda, O. in sicer: Mr. in Mrs. Frank (Nadaljevanje na 3. strani)

Pisana mati

SPISAL J. F. MALOGRAJSKI

obe motili. No, jaz sem jo vseeno rada imela! Ne morem povedati, kako težko mi je po nji!"

In pritisnila je predpasnik na oči, kakor bi si hotela obrisati solzo.

Staremu Mlakarju se je gabilo v dno duše toliko hinavstvo. Že je imel ostro besedo na jeziku, ko stopi njegov sin v izbo. Precej nato pokleknejo zbrani ter začno moliti rožni venec za dušo one, ki so jo bili pokopali predpoldnem.

Po končani molitvi so se prijatelji rajnice še malo pomudili. Dekla prinese iz stranske sobe polno rešeto narezanega kruha, gospodar pa poseže po steklenico pijače, ki je stala že na polici pripravljena. Nato se začeta pomikati po sobi od enega do drugega. Vsakdo je dobil kos kruha in kozareček pijače.

V tem ko sta gospodar in dekla delila in ponujala kruh in pijačo, se je vnel živahen razgovor. Večinoma so se ljudje spominjali rajnice in ta ali oni je vedel povedati kaj dobrega o nji. Semtertja je izrekel kdo gospodarju tudi svoje obžalovanje radi izgube, ki ga je bila zadela. Stori je to, ker je navada taka, dasi je vedel, da se Mlakar ne čuti nesrečnega. Ta pa je na take besede zgibal z ramama ter ponavljal:

"Kaj hočemo? Božja volja je bila tako! Če bi še tako jokal za njo, ne bi nič pomagalo. Kar je mrtvo, je mrtvo!"

Ljudje so molčali vprico takih besed. A semtertja sta se ujela dva pogleda, ki sta izdajala, kaj si ljudje mislijo po tistem.

Tako je bila prišla na vrsto Vrtačka, da dobi kruh in pijačo. Mlakar je poiskal največji kos, ter ga dal njeni hčerki, nato je ponudil še njej kruh in pijačo. Izpogovoril ni nič. Čutil je pač, da so obrnjene oči mnogih vanj in zdržal se je besed. Ni pa mogel zatajiti njegove obraz veselja, ki ga je občutil, ko jo je videl sebi nasproti.

Vrtačka je bila krepka ženska tridesetih let. Njena lica so bila še sveža in zdrava. Poznala se ji je, da še nikdar ni trpela hudega in da nikdar ni preveč delala. Svetle in zareče so bile še njene oči, toda pohlep je sijal iz njih. Ko se je ozirala tako po sobi, se je zdelo, kakor bi vedno nekaj iskala in zasledovala.

Mlakar se je pomudil pri nji dalje, nego se je spodobilo. Izpila je bila polovico kozarčka, a on ji je dotočil. Njegov oče, ki je opazoval vse to in ga je bilo sram ljudi, je zaklical:

"Anton, daj, daj, hiti! Pogledj, dosti jih je še, ki niso še nič dobili!"

Mlakarju se je stemnil obraz. Srdito je pogledal proti očetu, a šel je vendar dalje...

Ko je bilo rešeto prazno in je bila pijača pošla, so se začeli ljudje razhajati. Ker se gospodar ni spomnil, je zaklicala dekla temu in onemu: "Bog plačaj!" Tudi stari Mlakar se je oglasil včasih s slabim, onemoglim glasom. Zunaj pa se je začela zopet sodba nad Mlakarjem.

"Saj mu ni nič za ženo! Ali ste ga videli, kako mirno in ponosno je stopal semtertja? In na njegovem obrazu — ali je bilo zaznati kaj žalosti?"

"Z Vrtačko pa le ni govoril!" se potegne nekdo zanj.

"Govori se z besedo, pa tudi s pogledom," ugovarja drugi. "Jaz sem videl, kar sem videl in prepričan sem, da ne bo nobena druga gospodinja pri Mlakarju nego Vrtačka. Zapomnite me, kaj sem vam povedal!"

(Dalje prihodnjič)

RAZNE NOVICE IZ LA SALLE

(Nadaljevanje v 2 strani)

Oberstar in sin. Ti imajo več prijateljev v naši naselbini, kakor tudi v Oglesby in Depuw, Ill. Hvala za obiske, Veste Mr. F. Oberstar je Tonetu na Hribu sporočil polno in natlačeno mero lepih pozdravov od poznanke in prijateljice, Mrs. Margaret Kogovsek in sina Evgena. Hvala za pozdrave, Margit! Ona je rojena v kamniškem okraju kot pisec teh vrstic. Dalje se je mudil par dni med Lasallinci Mr. Math Povše. Obiskal je sestre Mary Baznik in Mrs. Math Komp in seveda tudi Toneta na Hribu.

Math in Anton sta si že stara znanca in prijatelja kot nekdanja pevca — basista — pri cerkvenem pevskem zboru Slovenija. Prav lepa hvala Math za obisk in prav tako hvala tudi Tvoji soprog. Prav lepa hvala za obisk tudi Mr. M. Kobalu. On je

bil tudi moj nekdanji sopevec in sicer tenorist pri zboru Slovenija.

Iz Joliet pa so nas obiskale Mrs. Helen Gregorič in Mrs. Francis Hrovat. Obiskali sta Miss Urško Kobal, Miss Margit Kobal in Toneta.

V St. Mary bolnišnici se nahajajo sledeči slovenski rojaki in rojakinje: Mrs. Pavel Ferenčak, Mrs. Mary Jaklič, Mrs. Geo. Florijan, Mrs. Marija Urbanija, Martin Barlič, Frank Ravnikar, Val. Trdin. Ženske so se večinoma morale podvreči raznim operacijam, a možje pa so drugače bolni in pohabljeni. Miss Anne Pelko pa se je že vrnila iz bolnišnice in je sedaj pri svoji mami na 1216 — 7th Ct. Vsem bolnikom želimo skorajšnjega okrevanja in da bi se kmalu pozdravljeni vrnili med svoje drage. Vsem prijateljem v Clevelandu pošilja lepe pozdrave,

Tone s Hriba.

Pismo o dogodkih v Ljubljani pred prihodom Tita

Piše begunec

Slovensko domobranstvo je bilo na videz organizacija generala Rupnika, toda v resnici je bila to armada slovenske politične ilegale. "Slovenska zaveza," ki je bila že od aprila 1942 ilegalni vrhovni odbor slovenskega političnega udejstvovanja, sestavljen iz zastopnikov starih legalnih strank (brez komunistične seveda), je pristal na ustanovitev domobranstva, ker je taka policijska varnostna obramba dovoljena po mednarodnem pravu, pod pogoji, da ji ostane zvesto in da ne bo v madež slovenskemu imenu. Tako nekako se je tedaj govorilo v zaupnih krogih. Da bi se domobranstvo ne zlorabljalo, je poslala "Slovenska zaveza" iz svojega ilegalnega vojaškega vodstva ljudi v legalno vodstvo domobranstva ter ga vsega penetriralo s svojimi zastopniki. Tako je tudi večino svojih ljudi, ki jih je imela zbrane ilegalno, poslala v njegove vrste, dasi je še vedno ohranjevala svojo ilegalo. Najmočnejša ilegala je bila "Slovenska legija" (SLS), ki je imela čez 8000 pristašev in večino dobobrancev.

Liberalci so vzdrževali "Slovensko legijo" in socialni demokrate "Narodno legijo." Častniki, ki so pripadali tej ilegali, so bili tudi na vidnih mestih v domobranstvu ter pazili, da po težnjah nekaterih nad njimi ne zaide na pota, ki bi utegnila škodovati slovenskemu imenu. Ogromna večina domobrancev (99%) je bila orientirana v smislu zapadnih zaveznikov ter se je zavedala, da mora ustvariti močno disciplinirano vojsko, ki bo v danem trenutku lahko stopila ob stran alitrancev in zaščila

boditvi naroda pri zadnjem ogonu okupatorja in ustvari temelj za bodočo slovensko vojsko. Pri nas je šel boj za odločitev, ali bomo pripadali po vojni sovjetski Rusiji ali zapadnim zaveznikom. Za prve so bili partizani, za druge domobranci. In čimbolj so nekateri posamezniki povdarjali — iz taktičnih potreb ali iz prepričanja, to pustimo ob strani — lojalnost do okupatorja, temvečji je bil napor v ilegalnem delu, zlasti v propagandi. V Ljubljani je izhajala množica podtalnih listov, ki jih je izdajala slovenska anglofilska ilegala. Najstarejši in največji med njimi, ki je izhajalo od jeseni leta 1941. do konca in je bil oficijelno glasilo SLS, se je imenovalo "Svobodna Slovenija." Druge naj imenujem samo po imenu: "Delavska bodočnost," "Slovenski Trst," "Beli orli," "Glas naroda," "Vestnik," "Legijonar," "Svoboda ali smrt," "Jugoslovanski vojak," "Nardona edinstvo," "Pobratim," "Pohod," "Prebujena Slovenija," "Novice," "Zemlja in kri," da jih imenujem samo nekaj. Nekateri so imeli kratko življenje, drugi pa so se držali dolgo. S temi listi (v katere so pisali tudi legalni novinarji, zlasti od "Slovenca") se je vzdrževal prav duh v domobranstvu in narodu, ki je bil itak odločen za zapadne zaveznike. Vojaška ilegala, zlasti "Slovenska legija," je imela zbranega mnogo orožja in dobro vojsko v civilu, ter je tesno sodelovala z višjimi častniki v domobranstvu. Tako sta bili legalna vojaška organizacija in politična ter vojaška ilegala tesno povezani z namenom, da se ob danem trenutku iz vseh teh sil ustanovi močna slovenska osvobodilna vojska kot najboljša opora zapadnim zaveznikom. (Dalje prihodnjič.)

Znanstveniki so odkrili neko jabolko, ki ima v sebi skoro prav toliko vitamina C kot ena pomaranča.

Bing Crosby je v svojih mladih letih delal ob počitnicah v tovarni kislih kumarcev v Spokane, Washington.

Pomagajte Ameriki, kupujte Victory bonde in znamke.

MALI OGLASI

Rože naprodaj
Prodajo se zimske rože, različne barve. Dobijo se na 1129 E. 174. St. Vprašajte zgoraj. (Sept. 20, 22, 24.)

Soba se odda
Odda se opremljena soba posetenemu moškemu. Vprašajte na 1162 E. 60. St. (219)

Kdo je vzel rože?
Dotična oseba, ki je vzela rože z okna pri Mrs. Oblak, 15220 Saranac Rd. je prošena, da jih prinese nazaj, ker so bile za spomin.

DELO DOBIJO

Službo dobi
Zanesljiv prileten moški dobi službo oskrbnika v Twilight Gardens. Hrana in stanovanje ter plača po dogovoru. Zglasite se v trgovini na 6217 St. Clair Ave. (219)

MALI OGLASI

Samec išče sobe
Samec želi dobiti stanovanje 3 sob, zgorej. Kdor ima kaj primerne, naj sporoči v brivnici Geo. Kovačiča, 6312 St. Clair Ave. (219)

Kupite od lastnika
Prodaja 136 akrov, 3 in pol milje od Parkman blizu ceste 422; 85 akrov rodovitne zemlje, dobra 6 sob hiša; hlev; elektrika se dobi; 1,000 božičnih dreves, cena manj kot \$65 od akra. Zglasite se med tednom na 2669 E. 126. St. Tel. CE 5340. (220)

Hiše naprodaj
Na 74. cesti se prodaja moderna hiša za 2 družini, lot 40x175. Hiša na Prosser Ave. za 4 družine, 3 garaže, lot 80x135. Na Kewanee 5 sob bungalow. Na 207. St. hiša za 2 družini, najemnina \$63, cena je \$6,800. Nadaljne informacije dobite pri
George Kasunic
7510 Lockyear Ave.
HE 8056. (220)

Grelec naprodaj
Proda se circulating heater na premog; kakor nov; zglasite se na 1113 E. 67. St. suite 4. (220)

Dve peči naprodaj
Na prodaj sta 2 peči na plin; ena za kuho, ena za gretje. Istantno se prodaja tudi dve veliki postelji. Vprašajte na 8104 St. Clair Ave. (219)

Tri sobe iščejo
Dvojica išče stanovanje 3 sob. Kdor ima kaj primerne, naj sporoči na 6930 Hecker Ave. (219)

V najem 2 sobi
V najem se odda dve opremljeni sobi za 2 osebi. Si lahko tudi kuhate. Vprašajte na 1127 E. 72. St. (218)

Rodney Adams Heating Service
Instaliramo nove furneze na plin in premog. Popravimo vse vrste furneze. Instaliramo pihalnike in termostate. Za točno postrežbo pokličite
KE 5200
550 E. 200. St. (x)

PIVO V ZABOJIH
Leisy . . . Schlitz
Dortmunder . . . Standard
in
dobro vino na galone
EMERY'S
961 Addison Road (x)

Hiša naprodaj
Nahaja se na 1018 E. 70. St. ima 5 sob in kopalnico, zimska okna, beneške zastore in položene linolej. Lastnik prodaja sam. Cena je \$4,750. (219)

Stanovanje v najem
V najem se odda stanovanje 5 sob, odda se odrasli družini. Nahaja se na Diamond Ave. Vprašajte na 1128 E. 71. St. (218)

Furnezi!
Popravljamo vsake vrste Resetting \$15, čiščenje \$5. Termostati kontrola. Lahka mesečna odplačila
Chester Heating Co.
1193 Addison Rd.
ENdicott 0487 (x)

Hiša naprodaj
Proda se hiša za eno družino, 5 sob, cementni dovoz, garaža, veliko dvorišče in vrt; jako ugodna cena. Pokličite Mrs. Batic, LI 5171 ali se zglasite na 661 E. 159 St. (Sept. 10, 14, 19.)

DELO DOBIJO

MOŠKI ZA LIVARNO

Jako lepa prilika pri

The National Malleable Steel & Casting Co.

Nič problema spremembe

Civilna produkcija v polnem razmahu

Služimo že 77 let prevoznih industrij

The National Malleable Steel & Casting Co.

10590 QUINCY AVE. (222)

Delajte v **MODERNEM POSLOPJU**

THE TELEPHONE COMPANY

potrebuje ženske za hišno značenje poslopij v mestu

Stalno delo — dobra plača
Poln ali delni čas
6 večerov v tednu
od 5:10 zv. do 1:40 zj.

Zglasite se v **Employment Office**
700 Prospect Ave. soba 901
od 8 zj. do 5 pop. vsak dan razen v nedeljo

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

ženske za čiščenje
Ponoči
Plača od ure
Poln ali delni čas
Vprašajte Forelady
Soba 360
Hanna Bldg.
14. St. in Euclid (218)

Sprejme se takoj na delo zidarje in težake
Išče se zidarje in težake. Dobra plača. Kogar zanima, naj se zglasi na 960 E. 185 St. (x)

Moški na West Side
Picture moulding
Finishers and Sprayers
Garantirana plača od ure.
Plača od kosa
Stalno delo 48 ur.
The F. Zimmerman Co.
2040 W. 110. St. (219)

Za likanje se takoj potrebuje operatorice
Odperto mesto za več izkušenih žensk, ki bi popravljale moško obleko. Zaposlitev poln čas in stalno delo s plačo.

Halle Bros. Co.
1228 E. 12. St. (222)

Molderji
Pour-off Men
Izkušeni na monterškem blagu iz medi
Plača od ure

Republic Brass Co.
1622 E. 45. St.
Severno od Payne (220)

Pomagajte Ameriki, kupujte Victory bonde in znamke.

Komaj nad vrhovi dreves leti B-25 bombnik, ki je opremljen s posebnim tankom, iz katerega prši DDT razstopino, ki je posebno učinkujoča pri uničevanju raznega mrčesa. S tem poskušajo zatreti muhe, o katerih sčijo, da prenašajo bacil paratife. Slika je bila posneta nad mestom Rockford, Ill., kjer so nad polovico mesta razpršili 1,650 galonov te razstopine, da bodo lahko primerjali učinek nad drugo ne poškerplo polovico mesta.

KRALJICA DAGMAR

ZGODOVINSKI ROMAN

In nato si je Premisl res vse. lež oddahnil in vselej je molče stisnil očetu Dobrogostu desnico kar najhvaležnejše je mogel. "Tukajšnje podnebje vpliva na me... Zato ne morem sam... Res, da ne morem!"

IV.

V Bukovskem so se pripravljali k svatbi.

In zdelo se je, da se cela vas oblači v najbolj svatovsko oblačilo. Hiše, hišice in kočje so bile, kakor da so najskrbnejše počesane, na dvorih je bilo vse v najlepšem redu, vsem je gledala iz oči radost, kakor da se ima pomnožiti ali poženiti cela vas... Drevesa po vrtovih so bila sicer gola, skoro niti lističa ni bilo videti na njih, a zato so nasekali v gozdu smrečja, da je bil starostin dvorec od praga do strehe okrašen s temnim zelenjem!

Toda nevesta je bila nekako blede!

Vendar tega ni nihče opazil.

V BLAG SPOMIN
PRVE OBLETNICE SMRTI NAŠEGA DRAGEGA IN NEKDAR POZABLJENEGA SOPROGA IN OČETA

Joseph Sedej

ki je za vedno v Bogu zaspal večno spanje 18. avgusta 1944

Eno leto je že poteklo, kar si ti zapustil nas. Oh, kako prazno je življenje, odkar med nami več Te ni.

Predragi spomni in ljubljene oče, na gomili tvojo spomni nam hite, počivaj mirno in hladnem grobu, in proci ljubega Boga za nas.

Zalujoci ostali:

SOPROGA in OTROCI,

Cleveland, O. 18. avgusta 1945.

Kadar potrebujete zavarovalnino

proti ognju, viharju, za avtomobile, šipe itd, se lahko in zanesljivo obrnete na

L. Petrich — IV 1874
19001 KILDEER AVE.

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA

1146 E. 61st St.
HE 3730.

Vsak je imel polne roke dela.

Tako redki, tako visoki gostje pridejo. Drugoval bo sam danski kraljevič, in družica bo hči češkega kneza...

Starostova soproga sama je večkrat postala na pragu, sklenila roke in se zamislila. Toda potem se ji je pod rokami vse bliskalo. Saj ni čudno. Kako bi si mogla misliti, da doleti Jitruško taka sreča.

Rod Bukovskih starost je bil v Bodrski deželi že od pradavnina eden najiminentnejših. Na shodih je njihova beseda odločevala največ. In sreča za nje, da so se znali vsaj deloma prilagoditi razmeram, katerim se ni bilo mogoče izogniti. Brez tega pa je ostalo starih rodbin, ki so se spominjale kneza. Kruh, tako malo, da bi jih lahko seštel na prstih.

V tukajšnjem kraju so bili Bukovski staroste zatiranemu ljudstvu vse: uteha, nadeja in zaščita...

Od onega časa, ko je prišel pod njihovo streho oče Dobrogost, je stal v dvorani na pročelni strani med obema oknom križ... Vendar so bili tukaj tudi še obrazi dedov. Ti križi ne sramotijo in ga ne bodo sramotili. Spoštovanje starih očetov je med vsemi narodi, in po nauku tega križa je ena največjih pregreh, če vnuki preklinjajo prade, da so kdaj grešili... Nedotaknen je ostal tudi žrtvenik, samo da je stal na njem tudi križ; a ta je bil zelo dragocen. Bil je iz čistega srebra, in Križani na njem izdelan silno umetno.

Oče Dobrogost ni niti enkrat rekel: "Pojdite, posekajte svele gaje in pokončajte stoletna drevesa, iz katerih šumenja razlagajo voljo večno živčih bogov..." Niti z besedico se ni nikdar dotaknil domorodnih navad in zato si je povsodi takoj pridobil zaupanje vseh. In letos se je udeležil tudi velike lepe gromade za mrtve, katere planeni so brezdvomno ožarjali celo bodrsko deželo... To je bila veličastna slavnost. Le eno so mu morali obljubiti: da ne bodo na grobovih plesali, če prinesejo svojim dragim medicine in pečiva iz bele moke, da se sami tega ne dotaknejo in da zapoje pesem, katero jih je naučil: "Počivajte v miru..." To prekrasno slavnost je motilo le temno ukanje sov in skovikanje skovirjev, katere so ba, je zreci nalašč segnali v ta kraj, da bi prestrašili ljudstvo, češ da duše dedov naenkrat nimajo miru in se morajo vsled grehov svojih propalih vnukov preseliti v nočne ptice...

Jitruška je zlasti zvečer silno dolgo klečala pred žrtvenikom, na katerem je bil srebrni križ — dar ženinov — zatopljen v najbolj gorečo molitev... Premislova hči jo je v teh dneh, odkar sta se spoznali in skupaj živeli, naučila neene. Le ti beli cveti na licih se nikakor niso hoteli umakniti ljubkim stolistkam.

Ko so položili Niklotov pepel v glinasto, zelo umetno izdelano posodo, položili k pepelnici meč starega vojvode, zagrebli poleg tega tudi njegovega konja v globoko jamo in nasulni nad slavnim knezom veligo gomilo ter jo zasadili z najpestrejšim cvetjem, — je prišla nekoga večera semkaj in se zagledala v stran, kjer leži danska dežela, ne da bi opazila, da že več časa stoji poleg nje čudna človeška postava, zavita od glave do pete v sivo oblačilo.

"Gledaš — gledaš v novo domovino — misliš — misliš na

ženina?"

Jitruška se je pri teh besedah stresnila, kakor da se ji je ovila strupena kača okoli bele roke...

"Povej mi, kaj s te strani, kamor si se zagledala, najpogosteje prihaja?"

Čudna človeška postava je pristopila tesno k starostovi hčerki.

"Nevihta..."

Jitruška je morala odgovoriti...

"Nevihta — nevihta; prav praviš... In od tam pride nevihta tudi za te. In ta nevihta, ki pograbi tebe, uniči vse — popolnoma vse — tudi tvoje življenje..."

"In zakaj — ti vlhvec?"

Jitruška se je naenkrat ojunčila. V čudni postavi, ki se ji je nenadoma prikazala na Niklotovi gomili, je spoznala enega izmed žrecev, ki so ovijali glave njenih družic z lipovim zelenjem v znamenje obljube, da nočejo poznati moža, dokler ne bode osvobojena domovina.

"Ali ni cela naša domovina prostor sovražnikov?"

"Vprašaj zakaj, in na jezik ti je prišlo še vprašanje, ki prižene v obraz kri vsakemu, kdor časti stare dede in ljubi večne bogove? — Če se je domovina oprostila enega, je vstalo deset hujših! — Razumeš; deset hujših! — In zato poslušaj: Obljuba tvoja in vseh tvojih družic velja še vedno; razvezati je ne more nikdo, niti jaz — ali slišiš? — niti jaz. — Tvoja in vseh tvojih družic obljuba preneha in izgubi veljavo šele tedaj, ko zablisi Arkona v nekdanjem blesku, ko bo Svantovitova roka segala od polnoči do poldneva, od vzhoda do zahoda... In do tega časa zazeleni v naši domovini še marsikaka pomlad... Ti moraš ostati devica... Prav tako vse tvoje družice... Stojiva na gomili, pod katero počiva pepel človeka, na katerem so stari bogovi najjasnejše pokazali svojo moč... Dokler jim je bil zvest, dokler je bilo njegovo srce čisto, mu nikdo ni mogel škodovati; niti ko so ga poskušali usmrtiti, mu niso naredili nič hudega... Perun se ga je dotaknil šele tedaj, ko je začel omahovati... Zmagali bi bili tudi brez danske pomoči... Pomagali so nam le naši bogovi — nikdo drugi; pomorejo nam tudi v bodoče; in zato ne smeš — ne smeš prelomiti svoje obljube — sicer pogineš, kakor je poginil ta, na katerega mogili stojiva..."

"Pusti njegov spomin v miru..."

"Tudi če ga jaz pustim..."

Poglej!"

Nad gomilo so letali krokarji.

"V tem prvem pticu je njegova duša!"

"Lažeš!"

"Da lažem — že za to besedo boš na vekov veke kukavica!"

Čudna človeška postava se je zdaj hitrih korakov oddaljila. Od dvorca sem je prihajalo nekoliko oseb: starosta Ljudevit, oče Dobrogost, Premisl in gospa Adleta z Draguško in Vratislavom. Ko so prišli k Jitruški, so se je prestrašili. Tresla se je po celem telesu in bila je blede, kakor da v lepem njenem obličju ni ostala niti kapljica krvi.

"To je bil zli skušnjavec... Glej, devica, da pozabiš njegove besede. — Poznal sem ga po hoji! — Ko se vaš kraj le te oprosti! — Odrecite jim vse zaupanje, ne dovoljajte jim niti, da bi prestopali vaše prage, ne občujate z njimi, in v kratkem času jih ne bo več..."

"Niti Niklotovega spomina ni pustil v miru!"

"In potem se baha, da je verni sin te dežele. — Hudodelec je, kdor bi se le z eno sramotilno besedo dotaknil Niklotove časti... Bil je stare vere, omajati se ni dal, umrl je kot častilec malikov, toda njegovo dobro ime je brez vsakega madeža."

Jitruška si je po teh tolažilnih besedah očeta Dobrogosta oddahnila, in v telo se ji je zopet vračala toplota, da so ji od nje zardevala lica že temnoškri, težko je povedati, če je bilo to dobro znamenje. Tudi se je že smehljala, in spustili so se z Draguško in mladeničem naprej po pobočju, od koder je bilo videti morje, na katerem se je v daljavi nalik beli lastovici lesketala jadrnica.

Toda v ušesih ji je neprenehoma zvenelo: "Na vekov veke bodeš kukavica!" In ta grožnja ji ni hotela iz spomina niti po mesecih, in ko se je vse pripravljalo k svatbi, ko se je povsodi glasil zvonki smeh, ko je od vseh strani odmevalo razkošno

pepevanje, ko se je njihov dvor, dasi v jeseni, oblekel v zelenje kakor v najhujnejši pomladi, — je postajala nevesta bolj in bolj zamišljena.

Hodila je na gomilo za dvorom, zakrivala si bela lica z obema rokama, in slišati je bilo tudi zadrževano plakanje.

Ljudje so rekali, da se poslavljala od deviških let. In če bi bili bodoči dnevi še bolj blaženi in če bi se še bolj zvonko zasmajala mladi ženi v obraz sreča, sedla na njeno glavo, ožarila njeno čelo in prodrla v dno njene duše — od čistega devišstva se deklica — nevesta ni še nikdar rada ločila. Noč pred svatbo je že neena plakala, celo tudi če je ljubila ženina ne vem kako. Leta devišstva imajo v sebi res čarobno moč, katere ni mogoče popisati... In zato že pravijo od pamtiveka, če jorka nevesta pred svatbo, da se poslavljala od deviških let.

Jitruškina svatba s krvnim

sorodnikom Niklotove enem tudi velika namnost... V Bukovsko go di nekateri Lutici.

Estrichson, ali kakor vijo povsodi med Bukovci, je še na brunec je hodil po gradovih ževal posadke največmoštvom; ti so bili dobro oboroženi, in je bilo odbiti tudi nikov, katerih bi njih.

V vojvodstvu je mirno; toda udajati skrbnosti ni bilo vso bili tudi Slovani napadeni, ne da bi tega le v sanjah.

(Dalje prihod)

— Kokošja jajca birati iz gnezd na dan in to še posnem polnem času, takoj ohladiti in nem prostoru.

Bolje je kasno kot nikdar. — Z velikim veseljem so prejele predstraže v džunglah okraja Wava Dam na Luzonu, vest o japonski predaji, kar jim je sporočil Pfc. Steve Sarich iz Gary, Ind. (levi spodaj na sliki). Od veselja so kričali in vihteli puške nad glavami.

Vojaki redeče armade morajo biti zelo previdni na stražni službi po ulicah mesta Hailer v Mandžuriji, katerega so vzeli Japoncem. Premier Stalin je naznanil popolno zmago nad Japonci, ko je rdeča armada zavzela vso Mandžurijo.

SERVICE ALL TYPE OF WIRING

Zmislite se na novo za vaš RADIO -- PRALNICO in CISTILEC ZA POPRAVO

MODERNA OPREMA

14 LET IZKUSNJE

Vse delo garantirano

MALZ ELECTRIC

6902 St. Clair Ave.

9:30 dop. — 9:00 zvečer

Razpis službe!

GOSPODARSKI ODBOR SLOVENSKEGA NARODNEGA RAZPISUJE SLUŽBO ZA OSKRBNIKA IN OSKRBNICO ZA SLOVENSKE NARODNI DOM NA ST. CLAIR AVE.

Kdor se zanima za to pozicijo in za stalno službo, naj se obrne na uradu SND, kjer bo dobil od odbora pojasnila glede dolžnosti, Stanovanje, elektrika in kurjava je prosto.

GOSPODARSKI ODBOR SLOVENSKEGA NARODNEGA

UČITE SE ANGLEŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena \$ 2.00 in stane samo:

Naročila sprejema

KNJIGARNA JOSEPH GRDINA

6113 St. Clair Ave. Cleveland

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočam, da je umrla 14. aprila 1945 v Ljubljani

Marija Slapšak

absolv. medicinka

Njeno truplo počiva od 17. aprila 1945 na pokopališču sv. Roka v Dravljah, Vid nad Ljubljano.

Pokojno sestro priporočam vsem, zlasti duhovnim sobratom v pobožno molitev.

JULIJ SLAPŠAK
kaplan.